

Kilpailukykyneuvosto 26.-27.2.2026

EU:n kilpailukykyneuvosto kokoontuu Brysselissä 26.-27.2.2026. Suomea kokouksessa edustaa elinkeinoministeri Sakari Puisto.

Sisämarkkina- ja teollisuuspolitiikkaosuudessa neuvosto käy kolme politiikkakeskustelua aiheista 1) Asetus Euroopan kilpailukykyrahaston perustamisesta: strategista resilienssiä lisäävä väline pk-yrityksille ja eurooppalaisille arvoketjuille, 2) Sisämarkkinoita ja kilpailukykyä koskeva vuosikertomus 2026 ja 3) Teollisuuden häiriönsietokykyä koskevat hätäsuunnitelmat: puhtaan teollisen kehityksen ohjelmaan kuuluvien Euroopan teräs-, auto- ja kemianteollisuuden toimintasuunnitelmien jatkotoimet. Lisäksi neuvosto hyväksyy päätelmät kuluttaja-asioiden toimintaohjelmasta 2025–2030.

Valtioneuvosto korostaa, että kilpailukykyrahastossa ja sen toimeenpanossa keskeistä on yksityisen rahoituksen mobilisointi sekä yritysten ja tutkimustoimijoiden yhteistyön hyödyntäminen. Valtioneuvosto painottaa pk-yritysten pääsyn edistämistä toimitusketjuihin ja yritysten tasapuolisten toiminta- ja kilpailumahdollisuuksien varmistamista.

Suomi katsoo, että kilpailulliset ja tehokkaasti toimivat sisämarkkinat ovat edellytys EU:n pitkän aikavälin kilpailukyvyille ja talouden kehitykselle. Suomi katsoo, että EU tarvitsee kunnianhimoisen ja rohkean vision sisämarkkinoiden kehittämiseksi tulevaisuudessa.

Valtioneuvosto pitää tärkeänä, että EU:ssa edistetään markkinaehtoisten, kannustimiin perustuvien kauppapoliittisten ratkaisujen käyttöönottoa, kauppaa rajoittavien toimien sijaan. Lisäksi olisi tärkeätä varmistaa, että EU:n taloudellisen turvallisuuden ja kriisinsietokyvyn vahvistamiseksi tehtävät toimet perustuvat huolelliseen vaikutusarvioon ja ovat luonteeltaan rajattuja ja oikeasuhtaisia.

Suomi voi hyväksyä kuluttaja-asioiden toimintaohjelmaa 2025–2030 koskevat päätelmät. Suomi on huolissaan sääntelyn pirstaloitumisesta ja siitä, että sääntely sen runsauden ja yksityiskohtaisuuden vuoksi muodostaa hallitsemattoman kokonaisuuden niin kuluttajille, yrityksille kuin sääntelyn noudattamista valvoville viranomaisille. Tarpeetonta hallinnollista taakkaa olisi syytä välttää. Kuluttajansuojasääntelyn toimivuus on tärkeä tekijä myös eurooppalaisten yritysten kilpailukyvyn kannalta.

Ministerien lounaskeskustelu käydään sisämarkkinaesteistä ja yhteisestä sitoutumisesta niiden poistamiseksi.

Tutkimus- ja innovaatio-osuudessa 27.2.2026 käydään politiikkakeskustelu Horisontti Eurooppa -ehdotuspaketista, joka sisältää tulevan tutkimuksen ja innovoinnin puiteohjelman asetusehdotuksen sekä sitä koskevan erityisohjelman. Ministereiltä haetaan poliittista ohjausta toukokuun kilpailukykyneuvostossa tavoiteltavaa osittaista yleisnäkemyistä varten.

Valtioneuvosto suhtautuu myönteisesti komission ehdotukseen 10. puiteohjelmasta ja korostaa sen merkitystä innovaatioiden, Euroopan kilpailukyvyn, kestävyiden ja kriisinkestävyiden vahvistamisessa. Ohjelman tulee jatkossakin rahoittaa huippututkimusta ja innovaatioita laatu- ja perusteisesti ja avoimen kilpailun kautta.

Lisäksi hyväksytään neuvoston yleisnäkemyks kahdesta päätöksestä, jotka koskevat hiili- ja terästudkimusrahaston tutkimusohjelmaa, sen rahoituksen hallintaa sekä Euroopan hiili- ja teräsyhteisön perustamissopimuksen päättymisen taloudellisten seurausten täytäntöönpanoa. Valtioneuvosto tukee rahaston uudistamista ja jatkoa, jotta EU voi edistää hiili- ja terästeollisuuden siirtymää vähähiilisyyteen ja vahvistaa sektorin kilpailukykyä. Suomi kannattaa myös rahoitussääntöjen yhdenmukaistamista erityisesti Horisontti Eurooppa -ohjelman kanssa ja rahoituksen yksinkertaistamista.

Ministerien lounaskeskustelun aiheena on huippuosaamisen sekä kansainvälisen tutkimus- ja innovaatioyhteistyön edistäminen nykyisessä geopoliittisessa tilanteessa.

OHJELMA

TORSTAI 26.2.2026 (klo 9.30) SISÄMARKKINAT JA TEOLLISUUSPOLITIikka

- Asetus Euroopan kilpailukykyrahaston perustamisesta: strategista resilienssiä lisäävä väline pk-yrityksille ja eurooppalaisille arvoketjuille, periaatekeskustelu
- Päätelmät kuluttaja-asioiden toimintaohjelmasta 2030, hyväksyminen
- Sisämarkkinoita ja kilpailukykyä koskeva vuosikertomus 2026, keskustelu
- Teollisuuden häiriönsietokykyä koskevat hätäsuunnitelmat: puhtaan teollisen kehityksen ohjelmaan kuuluvien Euroopan teräs-, auto- ja kemianteollisuuden toimintasuunnitelmien jatkotoimet, keskustelu
- AOB: EU:n biotalousstrategia, komission tiedotusasia
- Ministerien lounaskeskustelu aiheesta ”Yhteinen sitoutuminen esteiden poistamiseen sisämarkkinoilta”

PERJANTAI 27.2.2026 (klo 10.00) TUTKIMUS

- Periaatekeskustelu: Horisontti Eurooppa -paketti: tutkimuksen ja innovoinnin puiteohjelma 2028–2034
 - a) Puiteohjelma ja sen osallistumista ja tulosten levittämistä koskevat säännöt
 - b) Horisontti Eurooppa -puiteohjelman täytäntöönpanoa koskeva erityisohjelma
- Yleisnäkemyks: Hiili- ja terästudkimusrahasto
 - 1) Neuvoston päätös EHTY:n perustamissopimuksen voimassaolon päättymisen taloudellisista seurauksista ja hiili- ja terästudkimusrahastosta tehdyn pöytäkirjan N:o 37 täytäntöönpanemiseksi tarvittavista toimenpiteistä
 - 2) Neuvoston päätös hiili- ja terästudkimusrahaston tutkimusohjelman hyväksymisestä, ohjelman monivuotisista teknisistä suuntaviivoista ja hiili- ja terästudkimusrahaston varojen hoitoa koskevista monivuotisista taloudellisista suuntaviivoista
- Ministerien lounaskeskustelu aiheesta ”Huippuosaamisen ja kansainvälisen tutkimus- ja innovaatioyhteistyön edistäminen nykyisessä geopoliittisessa tilanteessa”

Kilpailukykyneuvosto: Poliittikkakeskustelu kilpailukykyrahastosta resilienssivälineenä pk-yrityksille ja eurooppalaisille arvoketjuille

Kokous

Kilpailukykyneuvosto 26.–27.2.2026

Käsittelyvaihe ja jatkokäsittelyn aikataulu

Kilpailukykyneuvoston kokouksessa Brysselissä käydään 26.2.2026 poliittikkakeskustelu aiheesta Euroopan kilpailukykyrahasto resilienssivälineenä pk-yrityksille ja eurooppalaisille arvoketjuille.

Suomen kanta

Suomen kannat perustuvat EU:n seuraavaksi rahoituskehikseksi vuosille 2028–2034 muodostettuun selvitykseen E 73/2025 vp sekä Euroopan kilpailukykyrahastosta annettuun U-kirjelmään U74/2025:

Suomi pitää oikeana lähtökohtana komission ehdotusta kilpailukykyä tukevien ohjelmien yhdistämiseksi yhdeksi laajaksi kokonaisuudeksi. Suomi pitää myös tarkoituksenmukaisena, että kilpailukykyyn vahvistamiseksi voitaisiin tarjota monimuotoista tukea, kuten avustuksia ja lainoja sekä niin kutsuttua sekamuotoista rahoitusta hankkeiden eri vaiheissa. Suomi korostaa erityisesti rahoitustakausten merkitystä riittävän yksityisen rahoituksen vipuvaikutuksen aikaansaamiseksi. Suomi tukee komission tavoitetta yksinkertaistaa menettelyjä etenkin pk-yritysten rahoituksen saatavuuden näkökulmasta (E73/2025 vp).

Valtioneuvosto pitää ehdotettua yhden kilpailukykyrahaston mallia perusteltuna ja pitää tärkeänä, että yhdistetyistä ohjelmista säilyisi niiden globaalia kilpailukykyä edistävät elementit myös tulevassa kilpailukykyrahastokokonaisuudessa. Erityisesti

kilpailukykyrahaston ja Horisontti Eurooppa -ohjelman tulisi muodostaa mahdollisimman vaikuttava, selkeä ja toimiva kokonaisuus. (U 74/2025 vp)

Valtioneuvoston näkemyksen mukaan komission ehdottamat neljä politiikkaikkunaa ovat rajauksiltaan ja sisällöltään oikeansuuntaisia. Valtioneuvosto katsoo, että kilpailukykyrahaston kaksikäyttöpainotus on perusteltua koko rahastossa. Valtioneuvosto katsoo, että uudessa ohjelmarakenteessa tulisi säilyttää vakaa ja pitkäjänteinen rahoitus myös kilpailukyvyn, turvallisuuden ja resilienssin näkökulmasta poikkileikkaaville kokonaisuuksille. (U 74/2025 vp)

Valtioneuvoston näkemyksen mukaan EU:n strategisen kilpailukyvyn ja sitä tukevan unionin rahoituksen tulisi perustua unionin omien vahvuuksien edelleen kehittämiseen ja markkinaehtoisille ratkaisuille. (U 74/2025 vp)

Valtioneuvosto katsoo, että hankkeiden ja rahoituksen kohteiden valinta tulee ensisijaisesti perustua avoimeen kilpailuun ja laatuun sekä vaikuttavuuteen globaalin kilpailukyvyn ja teollisuuden uudistamisen näkökulmasta. (U 74/2025 vp)

Valtioneuvosto korostaa, että kilpailukykyrahastossa ja sen toimeenpanossa keskeistä on yksityisen rahoituksen mobilisointi sekä yritysten ja tutkimustoimijoiden yhteistyön hyödyntäminen. Täten vahvistettaisiin strategisia investointeja sekä edistettäisiin globaalisti kilpailukykyisimpien ja innovatiivisimpien yritysten kasvua. Valtioneuvosto painottaa pk-yritysten pääsyn edistämistä toimitusketjuihin ja yritysten tasapuolisten toiminta- ja kilpailumahdollisuuksien varmistamista. (U 74/2025 vp)

Valtioneuvosto katsoo, että rahaston toimenpiteet ja rahoitusta koskevat säännöt tulisi määritellä asetuksessa riittävän selkeästi ja näkee tarpeen täsmentää erityisesti käytettäviä instrumentteja, rahoituskriteereitä ja -periaatteita sekä budjettijakaumaa neuvotte-lujen edetessä. Valtioneuvosto pitää tärkeänä, että erityisesti EU:n teknologia-alan edelläkävijöille suunnatut instrumentit ovat toimivia ja lisäarvoa tuottavia. (U 74/2025 vp)

Valtioneuvosto pitää valtioneuvoston kunnioittamista ja kansallisia osarahoitusvaatimuksia tärkeinä elementteinä, kun tarkastellaan kansallisen ja EU:n kilpailukykyrahoituksen kokonaisuutta. On tärkeää, etteivät rahoituksen kohdentuminen ja sen kriteerit johtaisi haitallisiin heijastusvaikutuksiin EU:n valtioneuvoston politiikassa eikä sisämarkkinoiden toiminnassa. (U 74/2025 vp)

Valtioneuvosto pitää tärkeänä, että tulevan rahoituskehityksen mahdollisia alkaviin ja skaalausvaiheen yrityksiin kohdistuvia rahoitusinstrumentteja, kuten InvestEU-välinettä, tulisi suunnata nykyistä laajemmin vivuttamaan yksityisiä pääomasijoituksia. Valtioneuvosto katsoo, että näin vahvistettaisiin yritysten riskirahoituksen saatavuutta innovaatioiden kehittämiseksi ja edelleen kasvun mahdollistamiseksi. (U 74/2025 vp)

Valtioneuvosto katsoo, että EU:n rahoituksella tulisi vahvistaa ja edelleen kehittää EU:n globaalia johtajuutta kierto- ja biotaloudessa sekä biopohjaisissa ratkaisuissa. Valtioneuvosto korostaa erityisesti korkean jalostusasteen kierto- ja biotalouden ratkaisuja sekä ratkaisuja, jotka vähentävät riippuvuutta tuotavista fossiilisista polttoaineista sekä tehokkaat luonnonvarojen käyttöä. (U 74/2025 vp)

Eurooppalaisella rahoituksella tulisi kehittää unionin kilpailukykyä ja huoltovarmuutta edistäviä omia kyvykkyyksiä, kuten eurooppalaisia kyberturvallisuusteollisuuden ratkaisuja etenkin kriittisillä toimialoilla. Valtioneuvosto suhtautuu myönteisesti korkean riskin laitetuotteiden rajaamiseen hakukelpoisuuden ulkopuolelle. (U 74/2025 vp)

Rahoituksellisiin kysymyksiin otetaan erikseen kantaa osana rahoituskehyskokonaisuutta.

Pääasiallinen sisältö

Osana EU:n tulevaa monivuotista rahoituskehystä (2028–2034) koskevaa ehdotus kokonaisuutta komissio antoi kesällä 2025 ehdotuksen Euroopan kilpailukykyrahaston (European Competitiveness Fund, ECF) perustamiseksi EU:n teollisen ja teknologisen johtoseman vahvistamiseksi. Rahaston kooksi komission ehdotti 362,3 mrd. euroa (sisältäen Horisontti Eurooppa -ohjelman noin 155 mrd. euroa, mutta pois lukien Innovaatiorahasto noin 35,5 mrd. euroa). Kilpailukykyrahasto kokoaisi yhteen laajasti EU:n rahoitusvälineitä, kuten avustuksia, lainoja, takauksia ja pääomasijoituksia, julkisten ja yksityisten investointien mobilisoimiseksi strategisesti tärkeille aloille ja tulevaisuuden murros-tekniologioihin nopeasti ja vähäisellä byrokratialla. Rahaston kautta ohjelmoitaisiin ja rahoitettaisiin useiden aiempien EU-ohjelmien toimia, ja siihen keskitettäisiin EU:n takausmekanismit, joiden toimeenpanosta vastaavat pääosin komission toteutuskumppanit, erityisesti Euroopan investointipankkiryhmä sekä kansalliset ja kansainväliset rahoituslaitokset. Kilpailukykyrahaston toiminta jakautuisi neljään politiikkaikkunaan: 1) puhdas siirtymä ja teollisuuden hiilestä irtaantuminen, 2) terveys, bioteknologia, maatalous ja biotalous, 3) digitaalinen johtosema sekä 4) resilienssi, turvallisuus, puolustusteollisuus ja avaruus. Rahastosta tuettaisiin komission ehdotuksessa myös julkisen ja yksityisen sektorin kumppanuuksia, IPCEI-hankkeita sekä strategisia projekteja.

Puheenjohtajan taustapaperissa todetaan, että ECF on paitsi uusi budjettilinja myös strateginen poliittinen vipuväline. ECF pyrkisi torjumaan sisämarkkinoiden rahoitusympäristön pirstaleisuutta. Vastauksena Draghin ja Lettan raporteissa yksilöityyn ”investointikatveeseen” ECF kokoaisi rahoitusvälineet yhdeksi yhtenäiseksi työkalupakiksi. Sen ensisijaisena teollisena tavoitteena olisi luoda eurooppalaisille yrityksille ”saumaton investointimatka” muun muassa yhdistämällä avustusmuotoista tukea ja riskivälineitä yrityksen kasvun eri vaiheisiin. Yhdenmukaistamalla sääntöjä ja keskittämällä resursseja ECF pyrkisi mahdollistamaan sen, että potentiaaliset tai kriittiset pk-yritykset voivat siirtyä suoraan esikaupallisesta tutkimuksesta teollisen mittakaavan laajentamisvaiheeseen. Sen vuoksi kussakin politiikkaikkunassa tuettaisiin erityisiä pk-yrityksiä koskevia toimia, joilla lisätään pk-yritysten laajaa osallistumista ohjelmaan. Lisäksi ECF:llä olisi käytettävissään koko EU:n talousarvion keinovalikoima julkisten ja yksityisten lisäinvestointien avaamiseksi koko investointimatkan ajan.

Puheenjohtajan taustapaperissa korostetaan, että eurooppalaiset arvoketjut kriittisillä aloilla, kuten puhtaat teknologiat, bioteknologia ja kehittyneet materiaalit, ovat edelleen hajanaisia ja muista maista riippuvaisia, mikä rajoittaa EU:n kykyä lisätä resilienssiään ja kilpailla globaalissa mittakaavassa. EU:n riippuvuus tiettyjen komponenttien kolmansien maiden toimittajista kasvaa erityisesti kaksoissiirtymän edellyttämistä raaka-aineista ja väliaineista.

Taustapaperissa todetaan, että eurooppalainen innovaatiotoiminta on ”kuolemanlaakson” edessä. EU on huippuluokkaa uusien yritysten synnyttämisessä, mutta nämä yritykset kohtaavat rahoituskatveen yrittäessään siirtyä prototyyppistä tuotantoon ja kasvaa. Eurooppalainen yksityinen riskipääoma ei riitä, mikä pakottaa potentiaaliset innovoijat joko myymään ulkomaisille kilpailijoille ja/tai siirtämään näin EU:n teollista kapasiteettia kolmansien maihin. Sen lisäksi, että tämän arvioidaan rasittavan merkittävästi EU:n tuotavuutta Yhdysvaltoihin verrattuna, se myös rajoittaa ratkaisevasti strategisten alojen kykyä luottaa monipuoliseen eurooppalaiseen toimittajapohjaan ja rakentaa kestäviä arvoketjuja ja kilpailukykyisiä ekosysteemejä.

Taustapaperissa korostetaan, että EU on kartoittanut onnistuneesti strategisia riippuvuuksiaan, mutta arvoketjumme kannalta kriittinen tekijä on edelleen ratkaisematta. Resilienssiä ei saavuteta ainoastaan turvaamalla raaka-aineita tai tukemalla

loppukokoonpanoa ja tuotantoa; se edellyttää myös toimitusketjun ”puuttuvaan palaan” ratkaisuja edistämällä komponenttien valmistajien, innovojien ja teknologiatoimittajien vahvaa ekosysteemiä, jossa pk-yrityksillä on keskeinen rooli. ECF edistettäisiin innovaatio-, liiketoiminta- ja teollisuusekosysteemien luomista, yhteistyötä ja laajentamista. Joissakin ECF:n toimissa, kuten alakohtaisissa pk-yritysten toimissa, EU:n teknologian edelläkävijöille ja arvoketjujen rakentajille suunnatuissa instrumenteissa, pyritäisiin puuttumaan tähän näkökohtaan.

Taustapaperissa korostetaan, että resilienssi nojaa koko teolliseen ekosysteemiin, ei vain yksittäisiin kärkiyrityksiin. Näin ollen pienet ja keskisuuret innovoijat voivat ja niiden tulee olla keskeinen osa arvoketjua. Ne tarjoavat niche-ratkaisuja arvoketjun keskeisissä solmukohdissa, joustavat kriiseissä, ovat keskeisiä innovoijia ja voivat osaltaan edistää arvoketjujen monipuolistamista tarjoamalla tuonnille vaihtoehtoisia ratkaisuja. Lisäksi nopean teknologisen liikevaihdon määrittelemillä aloilla nopeus on kilpailukyvyyn kriittinen tekijä. ECF on ratkaisevassa roolissa vastaamaan näihin haasteisiin.

Valtuuskuntia pyydetään kommentoimaan seuraavia ohjaavia kysymyksiä:

- Miten voidaan varmistaa, että suuret investointihankkeet integroivat tehokkaasti eurooppalaiset pk-yritykset hankintaketjuihinsa ja että teollinen ekosysteemimme pysyy vahvana?
- Miten Euroopan kilpailukykyrahasto voi varmistaa, että riskirahoitusvälineet tehokkaasti yhdistyvät yksityiseen pääomaan samalla ketteryydellä kuin kolmansien maiden kilpailijoilla ja ilman pitkäaikaista riippuvuutta julkisista tuista, mikä tarjoaa ”saumattoman investointimatkan”, jota pk-yritykset tarvitsevat selviytyäkseen ”kuolemanlaaksosta”?

Kansallinen valmistelu

Kilpailukykyjaosto (EU8) 10.2.2026
EU-ministerivaliokunnan kirjallinen menettely 18.-20.2.2026

Eduskuntakäsittely

Suuri valiokunta 20.2.2026

Asiakirjat

Puheenjohtajan tausta-asiakirja ST 6010/26 INIT

Laatijan ja muiden käsittelijöiden yhteystiedot

TEM Jonna Lehtinen jonna.lehtinen@gov.fi puh. 029 504 7295

VAHVA-tunnus

EU/100/2026

Työ- ja elinkeinoministeriö

Perusmuistio

EU/106/2026-TEM-1

Kerkelä Julia

16.2.2026

Kilpailukykyneuvosto: Kuluttaja-asioiden toimintaohjelmaa 2025–2030 koskevien päätelmien hyväksyminen

Kokous

Kilpailukykyneuvosto 26.–27.2.2026

Käsittelyvaihe ja jatkokäsittelyn aikataulu

Kilpailukykyneuvoston kokous järjestetään 26.–27.2.2026 Brysselissä. Kokouksessa hyväksytään Kuluttaja-asioiden toimintaohjelmaa 2025–2030 koskevat päätelmät.

Suomen kanta

Suomi voi hyväksyä päätelmät.

Suomi on ottanut kuluttajia koskevia kantoja oikeudenmukaisuutta digiympäristössä koskevaan tulevaan säädökseen E-kirjeessä 78/2025 vp, komission tiedonannossa kattavasta EU:n keinovalikoimasta turvallista ja kestävästä verkkokauppaa varten E-kirjeessä 38/2025 vp ja Kuluttaja-asioiden toimintaohjelma 2030 E-kirjeessä 1/2026 vp. Tämän kokonaisuuden kannalta olennaisia kantoja ovat muun muassa seuraavat:

Suomi on huolissaan sääntelyn pirstaloitumisesta ja siitä, että sääntely sen runsauden ja yksityiskohtaisuuden vuoksi muodostaa hallitsemattoman kokonaisuuden niin kuluttajille, yrityksille kuin sääntelyn noudattamista valvoville viranomaisille. Tarpeetonta hallinnollista taakkaa olisi syytä välttää. Kuluttajansuojasääntelyn toimivuus on tärkeä tekijä myös eurooppalaisten yritysten kilpailukyvyn kannalta. (E 78/2025 vp)

Suomi kiinnittää huomiota siihen, että viime vuosina on hyväksytty lukuisia digitaaliseen ympäristöön liittyviä säädöksiä, joita on sovellettu joko vain lyhyen aikaa tai joiden

soveltamista ei ole vielä aloitettu. Ennen kuin annetaan uusia lainsäädäntöehdotuksia, olisi tärkeää arvioida perusteellisesti, millä tavoin horisontaalinen kuluttajansuojasääntely jo nykyisellään soveltuu digitaalisessa ympäristössä ilmeneviin ongelmiin. Lisäksi on tärkeää varmistaa kuluttajansuoja-, tietosuoja-, digi- ja datasääntelyn yhteentoimivuus ja yhtenäinen tulkinta. Edellä esitetystä huolimatta Suomi toteaa, että jotkin kysymykset saattavat vaatia erityiseen ongelmaan puuttuvaa kohdennettua lainsäädäntöä. On perusteltua arvioida esimerkiksi tarvetta ratkaisuille tiettyjen haavoittuvampien kuluttajien, kuten alaikäisten, suojelemiseksi digitaalisessa ympäristössä. (E 78/2025 vp) Suomi pitää edelleen tärkeänä, että pelialan toimintaedellytykset turvataan, kun uutta lainsäädäntöä esitetään. (E 1/2026 vp)

Suomi pitää tärkeänä, että viranomaisverkostot pystyvät puuttumaan myös EU:n ulkopuolelta eurooppalaisille kuluttajille kohdistuvaan toimintaan ja että eri viranomaisverkostot tekevät yhteistyötä. Lisäksi Suomi katsoo, että olisi perusteltua selvittää digipalvelusäädöksestä saatujen kokemusten perusteella, tulisiko Euroopan komission toimivaltuuksia tehostaa CPC-asetuksen uudistamistyössä erityisesti siltä osin kuin kyse on puuttumisesta EU:n ulkopuolelle sijoittautuneiden ja useisiin EU-maihin toimintaansa kohdistavien elinkeinonharjoittajien ongelmallisiin käytänteisiin. Kansallisella viranomaisella tulisi kuitenkin säilyä mahdollisuus päättää eri tehtäviensä priorisoinneista kansalliset olosuhteet huomioon ottaen. (E 78/2025 vp)

Suomi suhtautuu myönteisesti eurooppalaista tuotesäädöstä koskevaan aloitteeseen. Suomi pitää olennaisena, että tuotesääntelyä uudistettaessa ja pantaessa täytäntöön otetaan huomioon tapahtunut digitalisaatio ja toisaalta mahdollistetaan tuleva digitalisaatio. (E 1/2026 vp)

Suomi pitää tärkeänä, että uutta lainsäädäntöä harkittaessa ja valmisteltaessa kiinnitetäisiin huomiota voimassa olevan lainsäädännön kattavuuteen ja pidätyttäisiin päällekkäisestä sääntelystä. Suomi katsoo, että tulisi kiinnittää huomiota lainsäädännön vaikutusten arviointiin, lainsäädännön pirstaloitumisen välttämiseen ja odotuksiin lainsäädännön pysyvyydestä. (E 1/2026 vp)

Suomi korostaa, että uutta sääntelyä kuluttajansuojan alalla tulisi harkita tarkasti. Mahdollisen uuden lainsäädännön olisi Suomen näkemyksen mukaan oltava riittävän yleisluonteista sekä kanava- ja teknologianeutraalia. Suomi tähdentää, että lainsäädännön tulisi olla tarpeellista, laadukasta ja yksinkertaista ja sen vaikutukset olisi huolellisesti arvioitava etukäteen. (E 1/2026vp)

Suomi katsoo, että kuluttajansuojan tason varmistaminen ja vahvistaminen tulisi toteuttaa pääasiassa tehostamalla täytäntöönpanoa. Suomi pitää tekoälyn ja muiden teknologioiden hyödyntämistä sekä viranomaisverkostojen sisäisen ja välisen toiminnan sujuvoittamista tärkeinä täytäntöönpanon tehostamisen keinoina. (E 1/2026 vp)

Pääasiallinen sisältö

Kuluttaja-asioiden toimintaohjelmaa 2025–2030 koskevat neuvoston päätelmät

Neuvosto tukee komission 2030 Kuluttaja-asioiden toimintaohjelmaa, jonka tavoitteena on vahvistaa kuluttajansuojaa, parantaa digitaalista oikeudenmukaisuutta ja tukea kilpailukyistä, kestävästä sisämarkkinaa.

Neuvosto painottaa, että vahva kuluttajansuoja on keskeinen edellytys toimiville sisämarkkinoille, talouskasvulle ja kuluttajien luottamukselle ja vaatii komissiota varmistamaan, että tuleva lainsäädäntö pysyy sekä selkeänä että kuluttajia suojelevana.

Keskeiset painopisteet

Digitaalinen oikeudenmukaisuus: puututaan pimeisiin käytäntöihin, manipuloiviin käyttöliittymiin, läpinäkymättömään hinnoitteluun ja vaikuttajien ongelmallisiin käytäntöihin. Neuvosto kannattaa digitaalista oikeudenmukaisuutta koskevan säädöksen (Digital Fairness Act) valmistelua.

Haavoittuvat kuluttajat: erityinen suojelu alaikäisille ja muille haavoittuville ryhmille, sekä tilanteissa, joissa elinkustannukset tai digitaaliset taidot aiheuttavat haavoittuvuutta.

Tuoteturvallisuus ja valvonta: vahvistetaan EU-tason yhteistyötä, hyödynnetään AI-työkaluja ja digitaalisia tutkintalaboratorioita, tehostetaan verkkokauppojen ja EU:n ulkopuolelta tulevien lähetysten valvontaa.

Kestävä kuluttaminen: selkeät ja todennettavat ympäristöväitteet, Digital Product Passport -järjestelmien hyödyntäminen, kiertotalouden ratkaisujen edistäminen.

Sääntelyn johdonmukaisuus: lainsäädännön (esim. UCPD, DSA, DMA, AI Act) yhteensovittaminen ja turhan hallinnollisen taakan vähentäminen, erityisesti pk-yrityksille.

Oikeussuojakeinot: parannetaan kuluttajien mahdollisuuksia saada ratkaisu riitoihin, mukaan lukien digitaaliset ADR-mekanismit ja kollektiiviset kanteet.

Kuluttajajärjestöjen rooli: korostetaan niiden tehtävää tietoisuuden lisäämisessä, valvon-
nassa ja kuluttajien tukemisessa.

Kuluttaja-asioiden toimintaohjelma 2030

Kuluttaja-asioiden toimintaohjelma 2030 on EU:n kuluttajapolitiikan uusi strateginen kehys, jossa esitetään konkreettisia painopisteitä ja toimia seuraaville viidelle vuodelle. Toimintaohjelman tavoitteena on parantaa kuluttajansuojaa ja edistää kilpailukykyä, sosiaalista oikeudenmukaisuutta ja kestäväää talouskasvua erityisesti vahvistamalla EU:n sääntöjen johdonmukaista ja tehokasta täytäntöönpanoa, soveltamista ja noudattamisenvalvontaa sekä vastaamalla merkittäviin haasteisiin, jotka liittyvät esimerkiksi digitaaliseen oikeudenmukaisuuteen ja kuluttajansuojaan verkossa.

Ohjelman painopistealueita ovat 1) sisämarkkinoita koskeva toimintasuunnitelma kuluttajille sellaisten esteiden poistamiseksi, jotka estävät kuluttajia hyödyntämästä kaikkia sisämarkkinoiden etuja; 2) digitaalinen oikeudenmukaisuus ja kuluttajansuoja verkossa, jotta voidaan vahvistaa kuluttajien, erityisesti lasten, suojaamista digitaalisessa ympäristössä; 3) kestävä kulutus ja kuluttajille tarjottavien kestävien tuotteiden ja palvelujen saatavuuden varmistaminen sekä kuluttajien suojaaminen viherpesulta; 4) kuluttajien oikeuksien tehokas täytäntöönpano ja parantaminen.

Sisämarkkinoita koskevan toimintasuunnitelman (1) osalta komissio aikoo saattaa valmiiksi maarajoituksia koskevan asetuksen (Geo-blocking Regulation). Tämän komissio suunnittelee tapahtuvan jo vuoden 2026 alkupuolella. Edelleen komissio aikoo jatkaa mainitun asetuksen soveltamisalan laajennuksen hyötyjen, haasteiden ja mahdollisten riskien analysoimista.

Komissio aikoo myös kehittää välineitä alueellisten tarjonnan rajoitteiden torjumiseksi myös tilanteissa, joita kilpailuoikeus ei koske (Q4 2026).

Komissio aikoo edistää rajat ylittävien rahoituspalvelujen tarjontaa muun muassa pääomamarkkinoilla tapahtuvien vähittäissijoitusten seurannalla (2026–2027). Komissio

suunnittelee parantavansa taloudellisen lukutaidon tasoa EU:n taloudellisen lukutaidon strategian avulla (Q1 2026 alkaen).

Komission tarkoitus on esitellä eurooppalaiset digitaalisen identiteetin lompakot kaikissa jäsenvaltioissa turvallisena, luotettavana ja yksityisyyden turvaavana keinona digitaaliseen tunnistautumiseen (Q4 2026) sekä tehdä verkkovierailusopimuksia EU:n ehdokasmaiden kanssa (esim. Ukrainan ja Moldovan kanssa tammikuusta 2026 lähtien sekä Länsi-Balkanin maiden kanssa).

Komissio aikoo edistää rajat ylittäviä liikkumispalveluja käynnistämällä aloitteita multimoodaalisen liikkumisen digitaalipalveluista, yhtenäisestä sähköisestä varaus- ja lippujärjestelmästä sekä rautatiematkustajien oikeuksien kohdennetusta tarkistamisesta matkavarauksen parantamiseksi yhdistettäessä eri liikennemuotoja tai eri liikenteenharjoittajia, erityisesti rautateiden osalta (lainsäädäntöehdotukset – vuoden 2026 ensimmäinen neljännes); tarkastelemalla uudelleen vaihtoehtoisten polttoaineiden infrastruktuuria koskevaa asetusta (2026); sekä käynnistämällä rajat ylittäviä autonvuokrauksia koskeva aloite (vuoden 2026 toisella neljänneksellä). Komissio aikoo myös vahvistaa kuluttajaolosuhteiden ja kuluttajakäyttäytymisen seurantaa ja analysointia, mukaan lukien elinkustannukset (vuoden 2026 loppuun mennessä).

Digitaalisen oikeudenmukaisuuden ja kuluttajansuojan verkossa (2) osalta komissio aikoo ehdottaa uutta säädöstä digitaalisesta oikeudenmukaisuudesta (Digital Fairness Act, Q4 2026) kuluttajiin kohdistuvien epäreilujen tekniikoiden ja kaupallisten käytäntöjen torjumiseksi. Erityisesti säädöksellä tavoitellaan alaikäisten suojelemista. Lisäksi tavoitteena on toimijoiden tasavertainen kohtelu digitaalisessa ympäristössä.

Komissio tavoittelee myös kuluttajien suojan parantamista verkkopetoksia vastaan (2026).

Komissio aikoo edistää tekoälyn oikeudenmukaista ja avointa käyttöä kuluttajamarkkinoilla, erityisesti soveltamalla tekoälysäädöstä ja soveltuvaa kuluttajansuoja- ja tuoteturvallisuuslainsäädäntöä (käynnissä).

Kestävän kulutuksen asiakokonaisuuden (3) osalta komission on tarkoitus tukea jäsenvaltioita vihreän siirtymän kuluttajansuojadirektiivin, kestävien tuotteiden ekologisesta suunnittelusta annetun asetuksen ja tuotteiden korjaamisesta annettuja yhteisiä sääntöjä koskevan direktiivin täytäntöönpanossa. Keskeisiä keinoja näissä ovat lakisääteistä virhevastuuta koskevan yhdenmukaistetun ilmoituksen ja kaupallista kestävyystakuuta koskevan yhdenmukaistetun merkinnän edistäminen (Q3 2026), sekä eurooppalaisen korjaamista koskevan verkkoalustan käynnistäminen (2028 mennessä).

Komissio suunnittelee tukevansa kiertotaloutta erityisesti vaihtamalla hyviä käytäntöjä sidosryhmien kanssa, jotta edistetään kuluttajien tarpeettomaksi käyneiden tavaroiden palauttamista, käytettyjen tavaroiden markkinoita ja palveluna tarjottavia tuotteita koskevia liiketoimintamalleja sekä innovatiivisia kiertotalouden alalla toimivia startup-yrityksiä (2027). Komissio aikoo myös tarkastella tarvetta antaa suositus, jolla edistetään sähköisen kaupankäynnin ”vihreiksi suunniteltuja” ominaisuuksia ja kannustetaan digitaalisten työkalujen kehittämistä ja käyttöä (2027).

Kuluttajien oikeuksien tehokkaan täytäntöönpanon ja parantamisen (4) osalta komissio aikoo ehdottaa kuluttajansuojaa koskevasta yhteistyöstä annetun asetuksen (CPC) tarkistamista (lainsäädäntöehdotus, Q4 2026) sekä tukea CPC-verkoston koordinoituja täytäntöönpanon valvontatoimia ja toimia EU:n kuluttajalainsäädännön laajamittaisten rikkomusten torjumiseksi.

Komissio aikoo myös toteuttaa tehokkaita toimia tuotteiden vaatimustenmukaisuuden parantamiseksi hyödyntämällä EU:n ja kansallisten tulli- ja markkinavalvontaviranomaisten

valmiuksien välisiä synergioita ja perustamalla mahdollisesti EU:n markkinavalvontaviranomainen (käynnissä). Lisäksi komission tarkoituksena on päivittää markkinavalvontaa ja tuotteiden vaatimustenmukaisuutta koskevia sääntöjä osana eurooppalaista tuotesäädöstä (lainsäädäntöehdotus – Q3 2026), erityisesti EU:n ulkopuolelta tulevien tuontituotteiden osalta, myös sähköisen kaupankäynnin kautta.

Edelleen komission suunnitelmassa on vahvistaa edustajakanteita koskevan direktiivin täytäntöönpanoa tukemalla edelleen kuluttajajärjestöjä, oikeuslaitoksen jäseniä ja kansallisia viranomaisia (käynnissä), maksimoida tekoälyn käyttö valvonta- ja markkinavalvontatoimissa, esimerkiksi eLab-hankkeen digitaalisissa tutkimuksissa ja tuoteturvallisuuden markkinavalvonnan digitaalisessa välineistössä (vuoteen 2027 mennessä), sekä tukea tiedotus- ja koulutustoimia EU:n ulkopuolisten maiden valmistajille ja muille toimittajien toimijoille (käynnissä).

Hallinnon ja sidosryhmäyhteistyön osalta komissio korostaa inklusiivisuutta, läpinäkyvyyttä ja dynaamisuutta ja aikoo järjestää säännöllisesti kokouksia jäsenvaltioiden viranomaisille ja muille edustajille (esimerkiksi vuotuinen kuluttajakonferenssi Consumer Summit sekä kuluttajansuojaa käsittelevä ministerifoorumi). Myös sidosryhmien kuulemista pyritään lisäämään ja tehostamaan.

EU:n oikeuden mukainen oikeusperusta/päätöksentekomenettely

Ehdotus perustuu Euroopan unionin toiminnasta tehdyn sopimuksen (SEUT-sopimus) 169 artiklaan kuluttajansuojasta.

Kansallinen valmistelu

Kilpailukykyjaosto (EU8) 10.2.2026
EU-ministerivaliokunnan kirjallinen menettely 18.-20.2.2026

Eduskuntakäsittely

Suuri valiokunta 20.2.2026

Asiakirjat

6073/26

Laatijan ja muiden käsittelijöiden yhteystiedot

TEM Sari Alho sari.alho@gov.fi, puh. 029 504 9007

VAHVA-tunnus

EU/106/2026

Kilpailukykyneuvosto: keskustelu komission vuotuisesta sisämarkkina- ja kilpailukykyraportista

Kokous

Kilpailukykyneuvosto 26.2.2026

Käsittelyvaihe ja jatkokäsittelyn aikataulu

Kilpailukykyneuvoston kokous järjestetään 26.2. Brysselissä. Kokouksessa käydään keskustelu komission vuotuisesta sisämarkkina- ja kilpailukykyraportista, joka julkaistiin 30.1.2026 puheenjohtajan taustapaperin pohjalta.

Suomen kanta

Suomi katsoo, että kilpailulliset ja tehokkaasti toimivat sisämarkkinat ovat edellytys EU:n pitkän aikavälin kilpailukyvyille ja talouden kehitykselle. Suomi katsoo, että EU tarvitsee kunnianhimoisen ja rohkean vision sisämarkkinoiden kehittämiseksi tulevaisuudessa. (E 25/2023 vp)

Palveluiden ja tavaroiden sisämarkkinoiden vahvistamista täytyy jatkaa. Suomi katsoo, että palveluiden sisämarkkinoiden kehittämiseksi ja palveludirektiivin toimeenpanon vahvistamiseksi tarvitaan konkreettisia ja kunnianhimoisia ehdotuksia sisältävä strateginen lähestymistapa. Palvelusektorilla on paljon potentiaalia ja toimivat palveluiden sisämarkkinat lisääisivät tuottavuutta ja kilpailukykyä. Suomi katsoo, että palveluiden esteiden poistamisen ja palveluintegraation vauhdittamisen tulee olla komission prioriteettina. Teollisuuden ja tuotekaupan palvelullistuminen vauhdittaa vihreää siirtymää ja pitää sisälleen valtavan tuottavuuspotentiaalin. Suomen näkemyksen mukaan palvelut tulisi huomioida jokaisessa ekosysteemissä keskittyen erityisesti horisontaalisiin, taloudellisesti merkittäviin ja huomattavan kasvupotentiaalin palveluihin. Myös palveluiden esteiden tunnistaminen ja niiden poistaminen on tärkeää. Suomi katsoo, että horisontaalisten toimien lisäksi voidaan tarvita myös sektorikohtaisia toimia, joilla edistetään palvelumarkkinoiden toimintaa tai joilla voidaan purkaa palveluiden tarjoamiseen liittyviä esteitä.

Sääntelyn esteiden purkamisen lisäksi on tärkeää edistää myös hallinnollisten esteiden purkamista ja menettelyiden sujuvoittamista. Suomi katsoo, että jäsenvaltioiden ja komission tulisi arvioida palveluita koskevien lupajärjestelmien tarpeellisuutta, syrjimättömyyttä ja oikeasuhtaisuutta. Lisäksi tulisi tarkastella vastavuoroisen tunnustamisen periaatteen toteutumista tilapäisessä palveluntarjonnassa. Rajat ylittävän palveluntarjonnan edistämiseksi komission tulisi lisäksi arvioida palvelustandardien kehittämistä taloudellisesti merkittävillä palvelualoilla. (E 25/2023 vp)

Eri jäsenmaissa kohdattuja esteitä tulee poistaa systemaattisesti ja komission tulee tukea jäsenmaita tässä työssä. Suomi katsoo, että olemassa olevan sääntelyn hyvä täytäntöön- ja toimeenpano tulee varmistaa komission ja jäsenmaiden systemaattisella yhteistyöllä. Suomi pitää myönteisenä, että komissio on aloittanut rikkomusmenettelyitä täytäntöönpanon varmistamiseksi. On tärkeää, että komissio perussopimusten vartijana varmistaa sääntöjen noudattamisen. Suomen näkemyksen mukaan on tärkeää, että komissio seuraa sisämarkkinoiden tilaa muun muassa sisämarkkinoiden tulostaulussa. Suomi kannustaa komissiota edelleen kehittämään tulostaulua. Poliittikkatoimien tulee perustua tietoon. Suomi pitää myönteisenä, että täytäntöönpanon seuraamisessa hyödynnetään sisämarkkinoiden tulostaulun indikaattoreita. Suomi tukee komission pyrkimyksiä varmistaa, että yksityishenkilöt ja yritykset saavat enemmän tietoa ja käytännön neuvoja EU-oikeuden soveltamisesta sekä erilaisista ongelmanratkaisukeinoista ja riitojen ratkaisumenetelmistä. Tiedotukseen tulee mahdollisuuksien mukaan panostaa myös kansallisella tasolla. (E 25/2023 vp)

EU:n sosiaalisen markkinatalouden malli perustuu korkeisiin sosiaalisiin normeihin, joilla edistetään henkilöiden yhtäläisiä mahdollisuuksia ja pääsyä työmarkkinoille, oikeudenmukaisia työehtoja ja sosiaalista suojelua, osallisuutta ja monimuotoisuutta. Suomi tukee osaamisen ja osaavan työvoiman saatavuuden edistämistä. Suomi katsoo, että työvoiman liikkuvuuden esteitä tulee purkaa sisämarkkinoilla systemaattisesti muun muassa pätevyyksien ja osaamisen sujuvalla tunnustamisella. (E 25/2023 vp)

Valtioneuvosto tukee komission yleistä tavoitetta edistää sisämarkkinoiden toimintaa vähentämällä yritysten hallinnollista taakkaa tukemalla jäsenvaltioiden viranomaisen toimintaa julkisella käyttöliittymällä ja sähköisellä vakiolomakkeella, jota voidaan hyödyntää työntekijöiden lähettämislomakkeiden tekemisessä. Valtioneuvosto pitää hyvänä toimia, joilla sujuvoitetaan työvoiman vapaata liikkuvuutta ja sisämarkkinoiden toimivuutta EU-alueella digitaalisia ja teknologisia keinoja hyödyntäen. (U 54/2024 vp)

Pääasiallinen sisältö

Kilpailukykyneuvostossa 26.2. käydään keskustelu komission vuotuisesta sisämarkkina- ja kilpailukykyraportista puheenjohtajan taustapaperin pohjalta.

Puheenjohtajan taustapaperissa nostetaan esiin epävakaa geopoliittisen tilanteen vaikutukset Euroopan kilpailukyvyille. EU:n teollisuuteen kohdistuu kasvavaa painetta, joka johtuu globaalista ylikapasiteetista, kansainvälisten valuuttojen heikkenemisestä sekä sääntöihin perustuvan kansainvälisen kauppajärjestelmän haastamisesta.

Puheenjohtajan taustapaperissa korostetaan, että sisämarkkinat ovat EU:n tärkein etu ulkoisten paineiden torjumisessa, ja nyt tulee keskittyä sisämarkkinoiden kehittämiseen ja vahvistamiseen. Toimia tarvitaan kiireellisesti niin kansallisesti kuin EU-tasolla. Vuosittain julkaistava sisämarkkina- ja kilpailukykyraportti on keskeinen väline sisämarkkinoiden toiminnan ja EU:n kilpailukyvyn arviointiin. Raportissa arvioidaan kilpailukykykompassin, puhtaan teollisuuden ohjelman ja sisämarkkinastrategian toteutusta. Raportti arvioi edistymistä kilpailukyvyn pullonkaulojen purkamisessa 29 indikaattorin (KPI) avulla.

Puheenjohtaja on taustapaperissaan listannut keskeisimmät havainnot sisämarkkina- ja kilpailukykyraportista:

Sisämarkkinoiden osalta todetaan, että sisämarkkinoiden integraation osalta EU:n sisäinen kauppa on saavuttanut lakipisteen. Tavarakauppa on EU:n sisällä pysynyt vakaana, ja palvelukauppa kasvaa edelleen, mutta hitaasti. Sisämarkkinaesteitä tulee kiireellisesti poistaa EU-tasolla. Erityisesti hallinnollista taakkaa on vähennettävä.

Teollisuuden uudistamisen osalta todetaan, että yksityiset investoinnit ja teollinen tuotanto Euroopassa on laskenut vuonna 2024. Uusiutuvan energian tuotanto on kasvanut. Huomiota tulee kuitenkin kiinnittää energian hintoihin, jotka ovat edelleen yhä yli kaksinkertaiset esimerkiksi Yhdysvaltoihin verrattuna. Lisäksi huomiota tulee kiinnittää innovaatioiden vauhdittamiseen, ja erityisesti digitalisaation edistämiseen sekä start-up ja scale-up yritysten liiketoiminnan skaalautumisen ongelmien ratkaisemiseen.

Strategisten riippuvuuksien osalta tunnistetaan EU:n teollisuuteen kohdistuvat lisääntyneet paineet kolmansista maista. Erityisesti huomiota tulee kiinnittää EU:n teollisen kapasiteetin ja toimitusketjujen resilienssin vahvistamiseen.

Puheenjohtajan taustapaperissa esittämät keskustelukysymykset:

1. Raportin perusteella, mitkä näette kiireellisimpinä kysymyksinä kilpailukyvyn vahvistamisessa ja mitkä politiikkatoimet ovat lupaavimpia niiden ratkaisemiseksi?
2. Strategisia riippuvuuksia voidaan yhä useammin käyttää geopolittisina painostuskeinoina. Tärkeitä toimia on käynnissä esimerkiksi kriittisten raaka-aineiden osalta. Millä sektorilla näette suurimmat riippuvuudet, ja miten jäsenvaltiot ja EU voivat parhaiten vastata niihin?

EU:n oikeuden mukainen oikeusperusta/päätöksentekomenettely

Politiikkakeskustelussa ei tehdä päätöksiä.

Kansallinen valmistelu

EU8-kilpailukykyjaosto 10.2.2026

EU-ministerivaliokunnan kirjallinen menettely 18.-20.2.2026

Eduskuntakäsittely

Suuri valiokunta 20.2.2026.

Muut asian käsittelyyn vaikuttavat tekijät

Suomi on vaikuttanut aktiivisesti sisämarkkinoiden kehittämisen edistämiseen yhteistyössä samanmielisten jäsenvaltioiden kanssa. Suomi on tarjonnut konkreettisia ehdotuksia sisämarkkinoiden kehittämisen tueksi ja toimittanut asiasta komissiolle useita non-papereita eli kannanottoja.

Suomi antoi 31.1.2025 komissiolle yhdessä 13 jäsenvaltion kanssa sisämarkkinoita koskevan non-paperin sekä lisäksi Suomen oman non-paperin. Kannanotoissa tuodaan

esiin sisämarkkinoiden keskeisimmät esteet ja ratkaisut niiden poistamiseksi, palveluiden vapaan liikkuvuuden keskeiset haasteet ja niihin liittyvät parannustoimet sekä ehdotukset sisämarkkinasääntöjen täytäntöönpanon ja soveltamisen tehostamiseksi.

Asiakirjat

Puheenjohtajan taustapaperi: 6185/26

Laatijan ja muiden käsittelijöiden yhteystiedot

Niina Etelävuori niina.etelavuori@gov.fi puh. 029 504 7022
Julia Kerkelä julia.kerkela@gov.fi puh. 029 5047307

VAHVA-tunnus

EU/101/2026

Kilpailukykyneuvosto: Euroopan teräs-, auto- ja kemian-teollisuudentoimintasuunnitelmien seuranta puhtaan teollisuuden ohjelman puitteissa

Kokous

Kilpailukykyneuvosto 26.–27.2.2026

Käsittelyvaihe ja jatkokäsittelyn aikataulu

Kilpailukykyneuvoston kokouksessa Brysselissä käydään 26.2.2026 mielipiteiden vaihto aiheesta Teollisuuden resilienssiä koskevat hätäsuunnitelmat: Euroopan teräs-, auto- ja kemianteollisuuden teollisuustoimintasuunnitelmien seuranta puhtaan teollisuuden ohjelman puitteissa.

Teräksen ja metalliteollisuuden toimintasuunnitelma COM (2025) 125 julkaistiin 19.3.2025. Autoteollisuuden toimintasuunnitelma COM (2025) 95 julkaistiin 5.3.2025. Kemianteollisuuden toimintasuunnitelma COM (2025) 530 julkaistiin 8.7.2025.

Suomen kanta

Suomen kannat perustuvat useisiin E- ja U-kirjeisiin:

Teollinen toimintasuunnitelma eurooppalaiselle ajoneuvosektorille (E 40/ 2025 vp). Terästeollisuuden toimenpiteenä komissio on antanut asetuksen maailmanlaajuisen yli-kapasiteetin unionin teräsmarkkinoille aiheuttamien kauppaan liittyvien kielteisten vaikutusten torjunnasta (COM (2025)726). U-kirje U 58/2025 on annettu eduskunnalle marraskuussa 2025. Suomen avaintavoitteet EU:n strategiseen agendaan ja tulevan komission ohjelmaan vaikuttamiseksi E 58/ 2023 vp. Kilpailukykykompassi EU:lle E 8/ 2025 vp. Puhtaan teollisuuden ohjelma E 15/ 2025 vp. EU-lainsäädännön yksinkertaistaminen ja täytäntöönpano E 23/ 2025 vp.

Suomi korostaa avoimen, sääntöperustaisen ja vastuullisen kansainvälisen kaupan merkitystä Euroopan kilpailukyvyille. EU:n on aktiivisesti avattava uusia markkinoita

kauppasopimuksia neuvottelemalla ja vahvistettava kansainvälisen kaupan sääntöpohjaa. Suomi tukee jo käynnissä olevien EU:n kauppasopimusneuvotteluiden ripeää päätökseen saamista ja sopimusten voimaansaattamista. Suomi korostaa EU:n tavoitteita irtautua haitallisista riippuvuuksista sekä tunnistaa EU:n haavoittuvuudet tietyillä strategisesti tärkeillä sektoreilla erityisesti Kiinan suhteen. (E 58 / 2023 vp)

Valtioneuvosto pitää tärkeänä, että EU:ssa edistetään markkinaehtoisten, kannustimiin perustuvien kauppapoliittisten ratkaisujen käyttöönottoa, kauppaa rajoittavien toimien sijaan. Lisäksi olisi tärkeää varmistaa, että EU:n taloudellisen turvallisuuden ja kriinsietokyvyn vahvistamiseksi tehtävät toimet perustuvat huolelliseen vaikutusarvioon ja ovat luonteeltaan rajattuja ja oikeasuhtaisia. (U 58/2025)

Valtioneuvosto tunnistaa eurooppalaisen terästeollisuuden haasteellisen tilanteen johtuen globaalin ylikapasiteetin kasvusta ja protektionismin noususta ja niiden seurauksena alihintaisen ja määrältään kasvavan tuonnin aiheuttamat kilpailukykyongelmat. Valtioneuvosto myös yhtyy komission näkemykseen siitä, että muiden kolmansien maiden asettamat yksipuoliset teräksen suojoitoimet voivat aiheuttaa ylikapasiteettituontia unionimarkkinoille ilman suojaamistoimia. Samalla valtioneuvosto huomauttaa, että käsiteltävänä olevan asetusehdotuksen määrittämien toimien lisäksi tai sijaan EU:lla on käytettävissään myös polkumyynti- ja tasoitustullit, joilla voidaan reagoida tehokkaasti alihintaista ja valtiontuesta perustettua kilpailuetua saavaa tuontia kohtaan. (U58/2025)

Valtioneuvosto pitää valitettavana, että komissio ei aio tehdä teräksen suojoituksista vaikutusarviota. Myös hiilirajamekanismin (CBAM), ehdotuksen suojoitoiden sekä voimassa olevien polkumyynti- ja tasoitustullien yhteisvaikutukset jäävät selvittämättä heikentäen yritysten toimintaympäristön ennakoitavuutta. (U58/2025)

Valtioneuvosto pitää tärkeänä, että komissio jatkaa kansainvälistä työtä ylikapasiteetin juuriongelman ratkaisemiseksi, kuten esimerkiksi terästeollisuuden ylikapasiteettia käsittelevän maailmanlaajuisen foorumin puitteissa sekä hakee kaupan avoimuuteen ja markkinaehtoihin ratkaisuihin perustuvia keinoja eurooppalaisen terästeollisuuden toimintaedellytysten varmistamiseksi kaupanrajoitustoimien sijaan. (U58/2025)

Suomi tukee yleisesti kiertotalouden kehittämiseen tähtääviä toimia ja sääntelyn johdonmukaisuuden parantamista. Suomi pitää myös tärkeänä huolehtia, että EU:n eri ohjelmat ja säädökset ovat linjassa keskenään eikä niissä ole päällekkäisyyksiä. (E40/2025 vp)

Suomi tukee uusien puhtaan kaupan ja puhtaiden investointien (CTIP) kumppanuuksien muodostamista. Suomi tukee toimitusketjuysteistyön vahvistamista samanmielisten kumppanien kanssa. (E 40/2025 vp)

Suomi painottaa, että tuontisuoja-toimien soveltaminen on kannatettavaa vain rajatuissa tapauksissa. Kriteerien täytyessä Suomi tukee tasoitustullien toimeenpanoa ja pitää tuontisuoja-toimenpiteiden kiertämiseen puuttumista hyvänä. Sähköautojen osalta Suomi kannattaa dialogia komission ja kiinalaisten valmistajien välillä. (E 40/2025 vp)

Suomi pitää tärkeänä digitalisaation, teknologianeutraaliuden, innovaatioiden, puhtaan liikkuksen, osaamisen ja sosiaalisen ulottuvuuden edistämistä kokonaisvaltaisesti huomioiden kaikki liikenteen ekosysteemin toimijat ja kaikki autoteollisuuden arvoketjuissa mukana olevat toimijat. Olisi tärkeää huomioida vahvemmin myös ajoneuvojen valmistajista riippumattomien toimijoiden toimintaedellytykset. Suomi pitää lisäksi kannatettavaa toimenpiteitä, jotka nopeuttavat innovaatioiden markkinoille pääsyä ja edistävät uusien teknologioiden käyttöönottoa ajoneuvosektorilla huomioiden uuden teknologian vaikutuksen liikenteen kustannuksiin. Tavoitteena on oltava, että uudet teknologiat ovat edullisempia ja ympäristön kannalta kestävämpiä kuin aikaisemmat ratkaisut. Lisäksi on

tärkeä edistää yleistä datan, kyberturvallisuuden pilvipalvelujen, reunalaskennan ja tulevaisuuden viestintäteknologioiden huippuosaamista ajoneuvosektorin käyttötapauksissa myös tutkimusrahoituksella. (E 40/2025 vp)

Suomi pitää tärkeänä Euroopan teknologisen aseman ja edelläkävijyyden vahvistamista liikennejärjestelmän toimitusketjuissa, sekä kriittisten riippuvuuksien vähentämistä taloudellisen turvallisuuden näkökulmasta. (E 40/2025 vp)

Suomi tukee komission aiempaa läpinäkyvämpää ja systemaattisempaa lähestymistapaa sääntelyn yksinkertaistamiseen ja hallinnollisen taakan vähentämiseen. Suomi pitää hyödyllisenä komission lähestymistapaa, jossa sääntelyä yksinkertaistetaan useita säädöskokonaisuuksia kattavilla, hallinnollisen taakan keventämiseen keskittyvillä Omnibus-paketeilla. On hyvä, että komissio on ilmoittanut tarkastelevansa yksinkertaistamistoimia laajemmin myös osana tulevia aloitteita. Suomi korostaa komission huolellisia vaikutusarviointeja ja sidosryhmien kuulemisia lainsäädännön valmistelussa. (E23/2025)

Suomi kannattaa puhtaan teollisuuden ohjelman tavoitetta luoda edelläkävijämarkkinoita uusille kestäville tuotteille hyödyntämällä julkisia hankintoja ja tuotekohtaisia kestävyysmerkintöjä sekä tarkistamalla julkisten hankintojen lainsäädäntöä. Suomi pitää lisäksi tärkeänä, että EU:n puhtaan teollisuuden ohjelmaa, kriisinsietokykyä ja taloudellista turvallisuutta arvioidaan myös unionin hankintasäännöksiä uudistettaessa. Eurooppalaisten tuotteiden suosimista koskevien kriteerien tarkoituksenmukaisuutta tulisi arvioida huolellisesti suhteessa muihin politiikkakeinoihin. Uudistamistyössä tulisi kiinnittää huomiota huolelliseen vaikutustenarvointiin, sisämarkkinoiden ja kilpailun toimivuuteen, eri kokoisten yritysten osallistumismahdollisuuksiin, unionin kansainvälisiin velvoitteisiin, ml. WTO-sopimukset ja EU:n kauppasopimukset, sekä hallinnolliseen taakkaan. (E 8/2025vp) Suomi suhtautuu myönteisesti siihen, että EU:ssa tullaan kiinnittämään aiempaa enemmän huomiota kysyntäpuolen kannustimiin luotaessa vähähiilisen talouden edelläkävijämarkkinoita. Tässä tulisi hyödyntää tehokkaasti jo nykyisin käytettävissä olevia toimenpiteitä ja välineitä. (E15/ 2025 vp)

Pääasiallinen sisältö

EU:n Autoteollisuuden toimintasuunnitelma (COM (2025)95) linjaa, että ala on ratkaisevassa murroksessa kohti nollapäästöisiä, digitaalisia ja ohjelmistokeskeisiä ajoneuvoja. Suunnitelma keskittyy vahvistamaan Euroopan kilpailukykyä ja turvaamaan arvoketjut tilanteessa, jossa globaali kilpailu, kriittisten raaka-aineiden riippuvuudet ja teknologinen etumatka haastavat EU:n asemaa. Komissio korostaa investointien lisäämistä akku- ja ohjelmisto-osaamiseen, toimitusvarmuuden parantamista sekä sääntelyn kehittämistä, jotta EU pysyy sähköistyvän liikenteen ja autonomisten ajoneuvojen kärkealueena.

Teräs- ja metalliteollisuuden toimintasuunnitelma (COM (2025)125) keskittyy vahvistamaan alan kilpailukykyä tilanteessa, jossa korkeat energiakustannukset, globaali ylikapasiteetti ja epäreilu kauppa heikentävät EU-tuotannon kannattavuutta. Komissio esittää toimia energian hinnan laskemiseksi, kuten PPA-sopimusten edistämistä ja verkkomaksujen joustoja, sekä vauhdittaa siirtymää vähähiiliseen tuotantoon mm. vedyn ja uusiutuvan energian käytön lisäämisellä. Lisäksi suunnitelma korostaa hiilivuodon estämistä ja tasapuolisen kilpailun varmistamista CBAM-mekanismin ja kaupan valvonnan avulla. Tavoitteena on turvata strategisesti tärkeä teräs- ja metallintuotanto Euroopassa ja varmistaa alan pitkäjänteinen resilienssi.

Kemianteollisuuden toimintasuunnitelma (COM (2025)530) tähtää EU:n kemianteollisuuden kilpailukykyyn ja resilienssin vahvistamiseen tilanteessa, jossa ala kärsii korkeista energia- ja syötekustannuksista, globaalista kilpailupaineesta ja tuotantolaitosten

sulkemisista. Suunnitelma rakentuu neljän strategisen pilarin varaan: kriittisen tuotannon säilyttäminen Euroopassa, puhtaan ja edullisen energian saatavuuden parantaminen, innovaatioiden ja puhtaiden kemikaalien markkinoiden vauhdittaminen sekä sääntelykehysten sujuvoittaminen. Keskeisiä toimia ovat Critical Chemical Alliance -yhteistyömekanismi kriittisten tuotantolaitosten turvaamiseksi.

Lisäksi toimintasuunnitelmassa viitataan Omnibus-pakettiin, jonka tavoitteena on yksinkertaistaa CLP-sääntelyä sekä ehdotus uudesta ECHA-perusasetuksesta, jolla parannetaan viraston hallintoa ja tehokkuutta. Suunnitelmassa on myös linjaus PFAS-sääntelystä.

Puheenjohtajan taustapaperissa korostetaan, että EU:n kilpailukyky, talous ja strateginen autonomia ovat yhä riippuvaisempia teollisuuden kyvystä uudistua, tuottaa puhtaasti ja varmistaa toimitusketjujen toimintavarmuus muuttuneessa geopolittisessä tilanteessa. Komission uuden kilpailukykylinjauksen ja Draghin raportin pohjalta laaditut teolliset toimintasuunnitelmat teräs- ja metallialalle, autoteollisuudelle ja kemianteollisuudelle muodostavat kokonaisuuden, jonka tavoitteena on vahvistaa eurooppalaisia arvoketjuja sekä luoda vetomarkkinoita puhtaille ja kilpailukykyisille tuotteille. Keskustelun lähtökohtana on arvioida näiden suunnitelmien toimeenpanon etenemistä ja tarvetta poliittiselle ohjaukselle.

Puheenjohtajan taustapaperissa huomioidaan, että teräs- ja metalliteollisuudessa on jo otettu käyttöön uusia toimia, kuten pitkän aikavälin kauppasuojia teräkselle ja valmistelu alumiinijätteen käsittelyä koskevalle ehdotukselle. Ala kuitenkin kamppailee edelleen korkeiden ja vaihtelevien energiakustannusten kanssa, eikä nykyinen EU-sääntely, mukaan lukien CBAMin vahvistaminen, täysin ratkaise energian hinnan aiheuttamaa kilpailukykyhaittaa. Puheenjohtaja korostaa tarvetta arvioida, vastaako toimintasuunnitelma muuttuneeseen markkina- ja geopolittiseen tilanteeseen.

Puheenjohtajan taustapaperissa kerrotaan, että autoteollisuudessa vuoden 2025 toimintasuunnitelma ja sitä täydentävä paketti tukevat siirtymää kohti puhtaampaa ja kilpailukykyisempää liikennettä. Toimissa painotetaan ennakoitavaa ja teknologianeutraalia sääntelyä, yritysautokantojen sähköistämistä, merkittäviä investointeja akkuteknologiaan sekä hallinnollisen taakan keventämistä. Tavoitteena on lisätä investointeja EU:n omaan arvoketjuun, parantaa kilpailukykyä ja vahvistaa teollisuuden pitkän aikavälin toimintaympäristöä.

Puheenjohtajan taustapaperin mukaan kemianteollisuuden toimintasuunnitelma vastaa alan akuutteihin haasteisiin, kuten korkeisiin energia- ja raaka-ainekustannuksiin sekä globaaliin kilpailuun. Suunnitelma sisältää yhteistyön tiivistämisen kriittisten kemikaalien tuotannon turvaamiseksi, energiakustannuksia keventäviä toimia, innovaatiota ja kiertotaloutta tukevia instrumentteja sekä etenemistä PFAS-sääntelyssä. Painopisteenä on ehkäistä tuotantokapasiteetin sulkemisia ja varmistaa kemianteollisuuden tulevaisuuden edellytykset Euroopassa.

Puheenjohtaja toteaa taustapaperissaan, että EU tarvitsee nopeita ja johdonmukaisia toimia teollisuuden kilpailukykyyn ja huoltovarmuuden vahvistamiseksi. Keskustelun tarkoituksena on saada jäsenmailta poliittista ohjausta siihen, vastaavatko nykyiset toimet muuttuneeseen tilanteeseen ja mitä lisätoimia tarvitaan teräs-, auto- ja kemianteollisuuden kestävyys turvaamiseksi.

Valtuuskuntia pyydetään kommentoimaan seuraavia ohjaavia kysymyksiä:

1. Tarjoaako Euroopan teräs- ja metalliteollisuuden toimintasuunnitelma nykyisessä toimeenpanovaiheessaan riittävää ja kattavaa kehystä teolliselle resilienssille ja taloudelliselle turvallisuudelle kaikissa metallien arvoketjuissa?

2. Mitkä toimet EU:n tulisi kiireellisesti toteuttaa EU:n kemianteollisuuden strategisen autonomian ja kilpailukyvyn vahvistamiseksi sekä estääkseen teollisuuden lisätaantuman ja tulevan riippuvuuden EU:n ulkopuolisesta tuotannosta?
3. Autoteollisuuspaketti, joka julkaistiin 16.12.2025, on merkittävä virstanpylväs Euroopan autoteollisuuden teollisen toimintasuunnitelman toimeenpanossa. Yksittäisiä ehdotuksia käsitellään muissa neuvoston kokoonpanoissa, mutta mikä on näkemyksenne ehdotetuista toimista EU:n autoteollisuuden globaalin kilpailukyvyn ja EU:n strategisen autonomian vahvistamisen näkökulmasta?

Kansallinen valmistelu

Kilpailukykyjaosto (EU8) 10.2.2026

EU-ministerivaliokunnan kirjallinen menettely 18.-20.2.2026

Eduskuntakäsittely

Suuri valiokunta 20.2.2026

Asiakirjat

Puheenjohtajan tausta-asiakirja 6011/1/26 + REV 1

Laatijan ja muiden käsittelijöiden yhteystiedot

TEM Sari Tasa sari.tasa@gov.fi puh. 029 5048 242

VAHVA-tunnus

EU/99/2026

EU:n kilpailukykyneuvosto (sisämarkkinat, teollisuuspolitiikka) 26.2.2026; asiakohta muut asiat (AOB)

Kokous

Kilpailukykyneuvosto 26.2.2026.

Käsittelyvaihe ja jatkokäsittelyn aikataulu

Kilpailukykyneuvostossa 26.2.2026 on asiakohta tiedotusasiat (any other business, AOB). Tiedotusasia-kohdassa ei tehdä päätöksiä tai käydä keskustelukierrosta, vaan tässä komissiolla sekä jäsenvaltioilla on mahdollisuus tuoda esiin yksittäisiä tärkeäksi katsomiaan asioita.

Suomen kanta

Suomi ottaa tiedoksi komission ja jäsenvaltioiden valtuuskuntien tiedotusasiat.

Pääasiallinen sisältö

Biotalousstrategia

Komissio tiedottaa EU:n uudesta biotalousstrategiasta. Komissio julkaisi 27. marraskuuta 2025 kilpailukykyisen ja kestävän EU:n biotalouden strategisen kehyksen. Strategia ei ole enää tutkimuslähtöinen ohjelma, vaan selkeä pyrkimys rakentaa teollisen mittakaavan markkina biopohjaisille ratkaisuille ja tarjota investoinneille ennakoitava toimintaympäristö. Strategia korostaa investointien skaalausta, biopohjaisten markkinoiden vahvistamista, kestävän biomassan saatavuutta ja globaalien mahdollisuuksien hyödyntämistä. EU haluaa nopeuttaa biopohjaisten innovaatioiden teollista käyttöönottoa, keventää teollista sääntelytaakkaa ja helpottaa biopohjaisten tuotteiden markkinoillepääsyä. Tämä tarkoittaa sujuvampia lupa- ja hyväksyntämenettelyjä, pk-yrityksille suunnattua teknistä tukea sekä julkisen ja yksityisen sektorin yhteisrahoitusta. EU:n biotalousstrategiasta on käyty keskustelu ympäristöneuvostossa 16.12.2025 ja maatalous- ja

kalastusneuvostossa 26.1.2026. Neuvostossa valmistellaan päätelmiä, jotka on tarkoitus hyväksyä ympäristöneuvostossa 17.3.2026.

Kansallinen valmistelu

Kilpailukykyjaosto (EU8) 10.2.2026
EU-ministerivaliokunnan kirjallinen menettely 18.-20.2.2026

Eduskuntakäsittely

Suuri valiokunta 20.2.2026

Asiakirjat

COM(2025) 960 final

Laatijan ja muiden käsittelijöiden yhteystiedot

TEM Ulla Palander ulla.palander@gov.fi, puh. 0295 049 235

VAHVA-tunnus

EU/99/2026

EU; Kilpailukykyneuvosto 27.2.2026; Poliittikkakeskustelu Horisontti Eurooppa -paketista vuosille 2028–2034

Kokous

Kilpailukykyneuvosto (tutkimusministerit), 27.2.2026, Bryssel

Eduskuntatunnus

Käsittelyvaihe ja jatkokäsittelyn aikataulu

Kilpailukykyneuvoston kokouksessa 27.2.2026 käydään poliittikkakeskustelu Horisontti Eurooppa -ehdotuspaketista, joka koostuu tulevan tutkimuksen ja innovoinnin puiteohjelman asetusehdotuksesta sisältäen sen osallistumista ja tulosten levittämistä koskevat säännöt sekä ehdotuksesta täytäntöönpanoa koskevaksi erityisohjelmaksi. Ministereiltä haetaan poliittista ohjausta kohti toukokuun kilpailukykyneuvostossa tavoiteltavaa osittaista yleisnäkemystä.

Suomen kanta

Suomen alla olevat kannat perustuvat u-kirjeeseen U 73/2025 Horisontti Euroopasta.

Valtioneuvosto suhtautuu myönteisesti komission ehdotukseen tutkimuksen ja innovoinnin 10. puiteohjelmasta. Valtioneuvosto pitää tärkeänä, että Horisontti Eurooppa edistää innovaatioita, Euroopan globaalia kilpailukykyä, pitkäjänteistä kestävyyttä ja kriisinkestävyyttä sekä tarjoaa tutkittuun tietoon perustuvia ratkaisuja koko yhteiskunnalle. (U 73/2025 vp)

Valtioneuvosto pitää tärkeänä, että Horisontti Eurooppa -ohjelma jatkossakin rahoittaa huippututkimusta ja innovaatioita laatu- ja avoimen kilpailun kautta. Valtioneuvosto katsoo, että nämä tekijät ovat keskeisiä eurooppalaisen tutkimuksen laadulle ja kansainvälistymiselle, elinkeinoelämän innovaatio- ja kilpailukykyä, teollisuuden uudistumiselle sekä unionin mahdollisuuksille vastata globaaleihin haasteisiin ja kuroa umpeen innovaatiokuilua kilpailijoihin nähden. (U 73/2025 vp)

Valtioneuvosto pitää tärkeänä komission esitystä tiivistää kilpailukykyä tukevien ohjelmien yhteyttä niin, että kilpailukykyrahasto ja Horisontti Eurooppa muodostaisivat mahdollisimman vaikuttavan, selkeän ja toimivan kokonaisuuden. Kilpailukyvyn näkökulmasta tulisi huolehtia rahoitusjatkumosta näiden välineiden välillä mahdollisimman suuren synergiavaikutuksen saavuttamiseksi. (U 73/2025 vp)

Valtioneuvosto pitää tärkeänä jäsenvaltioiden asianmukaisten vaikutusmahdollisuuksien turvaamista Horisontti Eurooppa -ohjelman toimeenpanossa. Tämä helpottaisi osaltaan eurooppalaisten, kansallisten ja alueellisten tutkimus- ja innovaatiopanostusten tehokasta yhteensovittamista ja parantaisi suomalaisten toimijoiden osallistumismahdollisuuksia. Jäsenvaltioilla tulisi säilyä mahdollisuudet vaikuttaa ohjelman sisältöihin myös ohjelmakauden aikana yleisen ja erityisten ohjelmakomiteoiden kautta. Valtioneuvosto pitää lisäksi tärkeänä, että komissio keskustelee jäsenvaltioiden kanssa sen hallinnoiman ohjelmaosuuden toimeenpanosta ja yhteensovittamisesta, siten että löydetään riittävä tasapaino yhtäältä joustavuuden ja toisaalta ennakoitavuuden ja kurinalaisen budjetoinnin periaatteen välillä. (U 73/2025 vp)

Valtioneuvosto suhtautuu myönteisesti Horisontti Eurooppa -ohjelman yksinkertaistamistavoitteeseen ja yksinkertaistamistoimiin, jotka parantavat ohjelman saavutettavuutta ja joiden tulee luoda paremmat edellytykset tutkijoille, yrityksille ja yhteiskunnan eri toimijoille osallistua ohjelmaan. (U 73/2025 vp)

Valtioneuvosto korostaa yksityisten T&K-investointien merkitystä ja pitää keskeisenä, että jatkossa Horisontti Eurooppa -ohjelmaan osallistuminen olisi houkuttelevampaa etenkin pienille ja keskisuurille yrityksille. EU:n tutkimus- ja innovaatorahoituksen tulisi vivuttaa yksityisiä investointeja, jotta voidaan saavuttaa EU:n kolmen prosentin T&K-investointitavoite. (U 73/2025 vp)

Valtioneuvosto painottaa kansainvälisen tutkimusyhteistyön merkitystä pääsyn edistämiseksi Euroopan ulkopuolella kehitteillä oleviin teknologioihin ja niitä koskevaan uuteen tietoon. Valtioneuvosto näkee assosiaatiosopimukset kolmansien maiden kanssa jatkosakin tärkeinä tapoina laajentaa eurooppalaista tiede- ja tutkimusyhteistyötä. Valtioneuvosto katsoo, että tutkimusyhteistyössä tulee huomioida turvallisuusnäkökohdat. (U 73/2025 vp)

Valtioneuvosto katsoo, että Euroopan tutkimusneuvoston (ERC) rooli huippututkimuksen keskeisenä prioriteettina on tärkeä. ERC:n itsenäisyys ja riippumattomuus ovat keskeisiä säilytettäviä periaatteita. (U 73/2025 vp)

Valtioneuvosto katsoo, että neuvotteluissa tulisi painottaa tutkimustulosten ja innovaatioiden skaalaamiseen, hyödyntämiseen ja kaupallistamiseen keskittyvää yhteistyöhankkeita sisältävää Horisontti Euroopan pilaria II. Valtioneuvosto pitää tärkeänä komission ehdotuksen mukaisesti edistää tutkimusta ja innovointia aloilla, joilla on suuri yhteiskunnallinen vaikutus, keskittyen maailmanlaajuisiin yhteiskunnallisiin haasteisiin ja EU:n kilpailukyvyn parantamiseen. (U 73/2025 vp)

Valtioneuvosto korostaa tarvetta parantaa EU:n kykyä hyödyntää ja kaupallistaa tutkimustuloksia. Valtioneuvosto pitää tärkeänä tätä edistäviä ohjelman instrumentteja (kuten Euroopan innovaationeuvosto EIC). (U 73/2025 vp)

Valtioneuvosto suhtautuu myönteisesti komission esitykseen merkittävälle eurooppalaisille tutkimus- ja teknologiainfrastruktuureille myönnettävästä avustuksesta rakentamiskustannuksiin. Avustuksen myöntämiseen olisi luotava avoimet ja selkeät menettelytavat, jotka perustuvat laatuun keskeisenä valintakriteerinä. (U 73/2025 vp)

Pääasiallinen sisältö

Puheenjohtaja toteaa taustapaperissaan Tanskan puheenjohtajakauden neuvotteluissa saavutetun edistyksen. Yhteisymmärrys löydettiin muun muassa ohjelman nelipilarisesta rakenteesta (erinomainen tiede; kilpailukyky ja yhteiskunta; innovaatio; eurooppalainen tutkimusalue), tietyistä keskeisistä horisontaalisista periaatteista, joista mainitaan erityisesti tarve yksinkertaistaa ohjelmaa hakijoiden näkökulmasta, tieteidenalojen välinen yhteistyö sekä yhteiskuntatieteiden ja humanististen tieteiden (SSH) merkitys. Suurta yhteisymmärrystä saavutettiin myös pilarien I ja IV välineistä.

Kypros on puheenjohtajana edistänyt neuvotteluja tammikuusta 2026 alkaen rakentaen aiemmin saavutetun edistyksen varaan. Keskustelut on painotettu jäljellä oleviin kriittisiin kysymyksiin. Käsiteltäviä aiheita ovat muun muassa eurooppalaiset kumppanuudet, puiteohjelman ja Euroopan kilpailukykyrahaston (ECF) väliset yhteydet, SSH:n rooli ja merkitys, missiot ja Uusi eurooppalainen Bauhaus -väline, tutkimus- ja teknologiainfrastruktuurien rahoitus, tutkimusturvallisuus sekä kaksikäyttö- ja puolustustutkimus.

Neuvottelut ovat puheenjohtajan mukaan nyt ratkaisevassa vaiheessa, jossa ministerien poliittista ohjausta tarvitaan avoimiin kysymyksiin, jotta osittaiseen yleisnäkemykseen (PGA) edetään kilpailukykyneuvostoon 28. toukokuuta mennessä.

Puheenjohtaja toivoo ministereitä esittämään näkemyksensä seuraaviin kysymyksiin:

3. Mitkä FP10:n [Horisontti Eurooppa -puiteohjelman] osat ovat jo riittävän kypsiä?
4. Miten tunnistetut keskeiset avoimet kysymykset tulisi ratkaista?
5. Tunnistattekko muita asioita, jotka vaativat lisäohjausta poliittisella tasolla?

EU:n oikeuden mukainen oikeusperusta/päätöksentekomenettely

SEUT 173 artiklan 3 kohta (teollisuus), 182 artiklan 1 kohta (kaikkea unionin toimintaa koskeva monivuotinen puiteohjelma), 183 artikla ja 188 artikla (tutkimus ja teknologinen kehittäminen sekä avaruusala) sekä 322 artiklan 1 kohdan a alakohta (varainhoitosäännöt)

Käsittely Euroopan parlamentissa

Euroopan parlamentissa käsittelystä vastaa teollisuus-, tutkimus- ja energiavaliokunta (ITRE). Esittelijänä Horisontti Eurooppa -ohjelman asetusehdotukselle toimii Christian Ehler (EPP, Saksa) ja erityisohjelmalle René Repasi (S&D, Saksa).

Kansallinen valmistelu

Tutkimus- ja innovaatiojaosto (EU-20) 11.2.2026
EU-ministerivaliokunnan kirjallinen menettely 18.2.–20.2.2026

Eduskuntakäsittely

Suuri valiokunta 20.2.2026

Kansallinen lainsäädäntö, ml. Ahvenanmaan asema

Ei suoria vaikutuksia kansalliseen lainsäädäntöön tai Ahvenanmaan asemaan

Taloudelliset vaikutukset

-

Muut asian käsittelyyn vaikuttavat tekijät

-

Asiakirjat

6133/26 (Puheenjohtajan taustapaperi)

11765/1/25 REV 1 (Horisontti Eurooppa -paketti: tutkimuksen ja innovoinnin puiteohjelma 2028–2034; Puiteohjelma ja sen osallistumista ja tulosten levittämistä koskevat säännöt)

11749/25 (Horisontti Euroopan täytäntöönpanoa koskeva erityisohjelma)

Laatijan ja muiden käsittelijöiden yhteystiedot

Riikka Astala, TEM, riikka.astala@gov.fi, puh. 0295047057

Saara Vihko, OKM, saara.vihko@gov.fi, puh. 0295 330 005

VAHVA-tunnus

EU/103/2026

Liitteet -**Viite** -

EU; Kilpailukykyneuvosto 27.2.2026; Hiili- ja terästudkimusrahastoa koskeva yleisnäkemys

Kokous

Kilpailukykyneuvosto (tutkimusministerit), 27.2.2026, Bryssel

Käsittelyvaihe ja jatkokäsittelyn aikataulu

Kilpailukykyneuvoston kokouksessa 27.2.2026 hyväksytään yleisnäkemys neuvoston päätöksistä, joista toinen koskee hiili- ja terästudkimusrahaston tutkimusohjelman hyväksymistä, ohjelman monivuotisia teknisiä ja varojen hoitoa koskevia suuntaviivoja. Toinen päätös koskee Euroopan hiili- ja teräsyhteisön (EHTY) perustamissopimuksen voima-saolon päättymisen taloudellisista seurauksista ja hiili- ja terästudkimusrahastosta tehdyn pöytäkirjan N:o 37 täytäntöönpanemiseksi tarvittavia toimenpiteitä.

Näistä rahaston uudistusta ja uutta ohjelmakautta koskevista päätöksistä on päästy pääpiirteittäin yhteisymmärrykseen jäsenmaiden kesken työryhmätasolla.

Suomen kanta

Suomi voi hyväksyä neuvoston yleisnäkemysten.

Suomen alla olevat kannat perustuvat u-kirjeeseen U 5/2026 vp hiili- ja terästudkimusrahastosta.

Valtioneuvosto pitää hyvänä, että Euroopan unioni panostaa eurooppalaisen hiili- ja terästeollisuuden uudistumisen tukemiseen kohti vähähiilisyyttä ja Euroopan tulevaisuuden kilpailukykyyn vahvistamiseen sektorilla. Näin ollen valtioneuvosto kannattaa tutkimusohjelman jatkoa ja uudistusta. (U 5/2026 vp)

Valtioneuvosto kannattaa rahoitussääntöjen yhdenmukaistamista muiden EU-ohjelmien, erityisesti Horisontti Eurooppa -puiteohjelman, kanssa ja yleisemmin rahaston yksinkertaistamista rahoituksen saajien kannalta. (U 5/2026 vp)

Valtioneuvosto kiinnittää huomiota toimialan pitkiin investointi- ja innovaatiokykleihin. Nämä huomioiden valtioneuvosto katsoo, että ohjelmakauden pidentäminen vuoteen

2034 ja käytettävissä olevan rahan jaksottaminen tälle ajalle voisi mahdollistaa realistisemman hankesuunnittelun ja parantaa rahoituksen vaikuttavuutta. (U 5/2026 vp)

Valtioneuvosto suhtautuu myönteisesti kaksikäyttö- ja puolustussovellusten tukemiseen rahastosta. (U 5/2026 vp)

Pääasiallinen sisältö

Komissio toimitti 11.12.2025 neuvostolle ehdotuksensa kahdeksi neuvoston päätökseksi, joilla toimeenpantaisiin Euroopan hiili- ja teräsyhteisön (EHTY) voimassaolon lakkaamisen seurauksena aikanaan perustetun hiili- ja terästudkimusrahaston (Research Fund for Coal and Steel, RFCS) uudistus ja perustettaisiin rahaston tutkimusohjelma vuosille 2027–2030.

Hiili- ja terästudkimusrahastolla on omat oikeusperustansa monivuotisen rahoituskehiksen ulkopuolella. Euroopan hiili- ja teräsyhteisön (EHTY) perustamissopimuksen voimassaolon päätyttyä vuonna 2002 jäsenvaltiot perustivat EU:n perussopimuksiin liitettyllä pöytäkirjalla N:o 37 uuden hiili- ja terästudkimusrahaston, joka jatkaa Euroopan hiili- ja teräsyhteisön teräsalan tutkimuksen ja teknologisen kehittämisen ohjelmia. Sen toimintaa on rahoitettu selvitystilassa olevan EHTY:n varoista kertyvän tuoton avulla EU:n perussopimusten liitteenä olevan pöytäkirjan N:o 37 1 artiklan 2 kohdan mukaisesti.

Hiili- ja terästudkimusrahaston uudistaminen on tarpeen, koska neuvoston päätöksessä 2021/1208, jossa sallitaan varojen osan käyttö aihekohtaisiin ehdotuspyyntöihin, annettujen säännösten voimassaolo päättyy vuoden 2027 lopussa. Komissio perustelee kuitenkin tutkimusrahaston kokonaisvaltaisen uudistuksen tarvetta erityisesti siitä tehtävien investointien yksinkertaistamisella ja nopeuttamisella. Tavoitteena olisi hyödyntää rahastossa jäljellä olevat noin 800 miljoonan euron varat lähivuosina hiili- ja terässektorin teollisen murroksen ja ilmastotavoitteiden saavuttamisen tukemiseksi haastavassa geopolitisessä ja taloudellisessa tilanteessa. Samalla rahoitussääntöjä muokattaisiin komission yleisen yksinkertaistamistavoitteen mukaisesti.

Komission ehdotuksen mukaan EU:n rahoitusosuuksien katot korotettaisiin vastaaviksi kuin Horisontti Eurooppa -puiteohjelmassa, jolloin teollisuuden hakijoille rahoitusosuus olisi enimmillään 70 % (nykyisellään 50 %) ja pk-yrityksille, korkeakouluille ja tutkimuslaitoksille enimmillään 100 % (nykyisellään 70 %). Tätä perustellaan yhdenmukaistamisen lisäksi sillä, että suuret hankkeet eivät ole nykyisillä rahoitusehdoilla houkutelleet riittävästi osallistujia. Rahasto säilyisi edelleen teollisuusvetoisena, ja teollisuuden rooli sekä osallistumisen ehdot määritellään selkeästi työohjelmissa ja hakukierroksissa.

Puheenjohtajan kompromissiehdotuksen mukaan jäljellä olevat varat käytettäisiin vuosina 2027–2034 niin, että ensimmäisen seitsemän vuoden aikana vuosittainen rahoitus olisi enimmillään 120 miljoonaa euroa ja mahdolliset jäljellä olevat varat jaettaisiin vuonna 2034. Tutkimusohjelman kesto olisi näin enintään kahdeksan vuotta, ei neljä kuten komission alkuperäisessä ehdotuksessa.

Suomalaiset korkeakoulut, tutkimuslaitokset ja yritykset ovat hyödyntäneet tutkimusohjelmaa ja menestyneet hauissa hyvin. Vuosien 2021–2025 hakujen päättyneistä hankkeista 15 on ollut suomalaisosallistujia, ja näistä enemmistö on ollut erikokoisia yrityksiä, ja myös korkeakouluja ja tutkimuslaitoksia on kattavasti edustettuna. Suomalaiset ovat osallistuneet erityisesti teräsalan tutkimushankkeisiin. Ohjelman rahoituksen voidaan todeta edistävän hiili- ja terässektoreihin liittyvää tutkimusta sekä vankistaa tieto- ja osaamis pohjaa suomalaisen teollisuuden, etenkin terästeollisuuden, siirtymiselle vähähiilisyiden suuntaan.

EU:n oikeuden mukainen oikeusperusta/päätöksentekomenettely

Tutkimusohjelman hyväksymistä koskevan ehdotuksen oikeusperustana on EHTYn perustamissopimuksen voimassaolon päättymisen taloudellisista seurauksista ja hiili- ja terästudkimusrahosta tehdyn, EU:n perussopimukseen liitetyn pöytäkirjan N:o 37 2 artiklan 2 kappale. Toimeenpanoa koskevan ehdotuksen oikeusperustana on pöytäkirjan N:o 37 2 artiklan 1 kappale.

Käsittely Euroopan parlamentissa

Euroopan parlamentti antaa lausuntonsa tutkimusohjelmaa koskevasta päätöksestä. Esittelijätietoja ei vielä ole käytettävissä.

Kansallinen valmistelu

Tutkimus- ja innovaatiojoasto (EU-20) 11.2.2026
EU-ministerivaliokunnan kirjallinen menettely 18.2.–20.2.2026

Eduskuntakäsittely

Suuri valiokunta 20.2.2026

Kansallinen lainsäädäntö, ml. Ahvenanmaan asema

Ei suoria vaikutuksia kansalliseen lainsäädäntöön tai Ahvenanmaan asemaan

Taloudelliset vaikutukset

Ei suoria taloudellisia vaikutuksia, monivuotisen rahoituskehysten ulkopuolinen rahasto

Muut asian käsittelyyn vaikuttavat tekijät

-

Asiakirjat

6122/1/26 ja 6123/26, 13.2.2026

Laatijan ja muiden käsittelijöiden yhteystiedot

Riikka Astala, TEM, riikka.astala@gov.fi, puh. 0295047057
Petteri Kauppinen, OKM, petteri.kauppinen@gov.fi, puh. 0295 330 147

VAHVA-tunnus

EU/103/2026